

Seguimos facendo camiño

**35ª Romaxe de Crenes Galegos
Castroverde. 8 de setembro de 2012**

A foto que fala

"Nin os mortos queren ficar no País"

O trasno A autonomía non ten quen lle escriba

Daniel López Muñoz

É un triste momento para a política, para a boa política, a intelixente, a honesta, a imprescindible. Hóuboa na transición. Despois foi indo a cousa e aquí chegamos, non sabemos moi ben como, despois dunha euroborracheira do demo, dun crecemento consumista, duns poucos anos de primeiromundismo acelerado, de corrupción consentida, con esta resaca de arriscadas primas e axustes impostos polos misteriosos "mercados" e os señores de negro. E nesa solución imposta, na "solución final" –que de novo parece vir de Alemaña– están incluídas, como nun "pack", a anemia das institucións públicas, a inutilidade do debate político e, de propina, a desaparición da dirección democrática e autonómica dos nosos galegos destinos. Manda Mammón, o deus do diñeiro, feo coma o demo. Mandan os mercados. Mandan eles. Manda truco! Nin os mercados, nin o eurogrupo, nin Espe Aguirre, a gran voceira do "autonomías para que?" están interesados na política de altura. É o gran momento que agardaba o neoliberalismo, a dereita mediática e os seus

tertulianos, os "españoles sin complejos", ...a crise é a coartada.

Arremeten, non xa contra o posible malgasto das comunidades autónomas (non das deputacións, ollo), senón contra a mesma idea de autonomía política. Xa non hai historia, nin debate, nin consenso. É unha mestura de verborrea demagóxica, discurso facilón, nostalgia franquista, ...

Pero as cousas son como son e custou moito sangue, suor e traballo. Si que hai historia, dolorosa historia. Alemaña ten a súa. E non pouca. E procurou solucións ben adaptadas, por certo, totalmente federais. E este goberno de tecnócratas neoliberais debe explicarlle a Merkel que este estado plural, fráxil, composto, é o mínimo común aceptable, o que fixo posible a paz e a xestión da diversidade das Hespañas, un equilibrio precario, coma todos, pero posible. Que non se confundan Aguirre, Merkel nin os chicos e chicas de Feijoo. A volta á *España una-grande-libre* é un inmenso erro, por máis que lles doa e atente contra as súas nostalxias.

Editorial

O convite que nos fai don Avelino

Cerrado este número aconteceu o pasamento de Avelino Pousa Antelo, do que os medios fixeron diversas mencións durante estes días. Incluímos, logo, este editorial, porque a figura de don Avelino, mestre e motor de cambio en Galicia é especialmente querida por Irímia.

Don Avelino non era precisamente un *intelectual* –como reiteradamente insistía a radio galega– senón un home de militancia e acción. Por desgraza a palabra “intelectual” foi capturada polo discurso da dereita máis cavernaria e pasou a ter un aquel “sospeitoso,” de persoa que non pisa a terra e que se dedica a elucubracións irrealizables nos salóns exclusivos dunha prescindible “intelectualidade”

Convídanos coa súa vida a que sigamos facendo camiño

A lección de Pousa Antelo –como a de Paz Andrade e Illa Couto– é que eran galeguistas eficaces. Unha lección que dura unha vida enteira. Edificada sobre feitos e non sobre declaracións nin poses.

Pousa Antelo quedou engaiolado por Castelao un día de maio de 1931 no teatro principal de Santiago. E morreu sendo presidente da Fundación Castelao. O que dura, perdura.

Cómpre facelo perdurar. Pousa Antelo formou parte activa das Mocidades Galeguistas e do galeguismo republicano. Tras o trauma da guerra civil e da represión, chegan os anos escuros e reaparecerá coma un impulsor da transformación agraria de Galicia. Enfoca todas as súas enerxías á reorganización do agro, á formación de cooperativas que fagan a nosa economía agraria viable e competitiva e forma a varias xeracións de promotores de cambio.

Nos últimos anos don Avelino rebelouse contra as decisións desta Xunta de Galicia, especialmente contra o seu evidente cinismo na cuestión lingüística, plasmado nun abandono real de calquera apoio activo á lingua galega, un apoio imprescindible para dar un futuro ao noso pasado.

A angueira de don Avelino, unha Galicia máis soberana, un agro solvente en mans de produtores galegos ben organizados e unha lingua galega normalizada e útil, é a nosa angueira.

Don Avelino convídanos: cómpre seguirmos facendo camiño.

Utopía

O seguimento de Xesús e Redes Cristiás

Logo de tantos anos e en tantas ocasións situándonos contra as actitudes e pronunciamentos da xerarquía, corresponde que sexamos tamén moi claros: somos e sentímonos Igrexa porque somos e sentímonos seguidores de Xesús; continuadores da Igrexa das primeiras comunidades, a dos

mártires, a dos que rexeitaron o poder do Imperio; a do pobre de Asís, a de Bartolomeu das Casas, a de tantos e tantas que foron condenados como herexes por quererem unha Igrexa pobre; a dos que viven a súa fe nunha comunidade sinxela, sen ostentacións nin privilexios, a dos que acompañan aos desherdados; a Igrexa daqueles e aquelas que hoxe, ante tanta dor, son capaces de dar esperanza e palabras e feitos de consolo. Alégranos formar parte desta Igrexa, a Igrexa acolledora. Somos miles e miles. É a herdanza de Xesús.

Por iso, ante posibles confusións, debemos preguntarnos a quen nos remitimos exactamente cando nos referimos a Xesús. Quen é Xesús para nós hoxe? Porque coa súa mensaxe, a súa cruz e resurrección, Xesús é a

crítica máis dura e máis radical desde dentro á estrutura da Igrexa existente. Ademais, polo feito de facer referencia continuamente a el, a Igrexa está como sentada nun barril de pólvora: abonda escoitar ou aplicarse aqueles terribles “Ai de vós” de Mt. 23, dirixidos aos responsables da institución de entón.

Probablemente na raíz da crise social e política da Igrexa de hoxe hai unha crise de confianza nese Xesús. Por iso a transformación que buscamos no “exterior”, na Igrexa e ata nos movementos, nas loitas dos oprimidos, debe brotar do “interior”, da medula mesma da nosa vivencia da fe, do axudarnos uns a outros ao seguimento de Xesús.

Este é o noso compromiso como Redes cristiás.

1

3

2

4

A peneira

1

Galicia triunfou nos deportes da auga nas **OLIMPIADAS**. Na foto, o lugués Javier Mon, adestrador mexicano de triatlón olímpico en Londres. Mentres, entra a volta ciclista no noso país, pero cómpre promocionar a bici como transporte cotián. É o obxectivo de "Masa Crítica" de Lugo, que loita polo carril bici e por aparcadoiros para este vehículo despois de que o "rebicíclete" do concello se desinflase.

2

A celebración da **GALIZA MÁRTIR** foi un clamor de xustiza coas vítimas do franquismo. A xuíza arxentina M. Servini –na foto– solicita testemuña sobre estas mortes e torturas, agora na embaixada en Madrid, polo principio de xustiza universal. Pero achegaríase a Galicia coa mesma fin se lle ofrecemos testemuñas.

3

O 5 a USC convoca o curso **POBREZA E MULLERES**. Cobran o 23% menos e traballan 53 días máis. Son o 77% do emprego parcial e o 97% do marisqueo –a media, 52 anos. 200.000 xubiladas nin co salario mínimo e 16100 sen traballo en 2 anos. As do Fieital de Malpica montan palangres; hai 200 legalizadas na costa.

4

A Asociación de Muíñeiros Santa Lucía de **CASTRO VERDE**, o nome orixinal, recuperaron varios dos 60 muíños que hai nos seus ríos, e cos Amigos do Patrimonio están a visualizar os pendellos da feira, a torre medieval (na foto), o conxunto histórico de Vilabade... Na Romaxe imos contaxiarnos do seu aprezo polas raíces: a praza do rolo, a Veiga do Olmo...

5

7

6

8

Alfonso Blanco Torrado

5

O 8, cabodano de Manuel María, na Santa Sabela que inzou noutra romaxe, o escultor labrego de Castroverde, Valdi, recibe a navalla do Manuel. Autor dos monumentos da **MEMORIA**, o seu pai houbo ser asasinado en Montecubeiro. Alí reivindicán a Enriqueta Otero, mestra e guerrilleira, presa 20 anos, activista co seu carro en Lugo e Manuel Cordero, pastor-deputado loitador a prol do voto feminino.

6

Co mestre **AVELINO POUSA ANTELO**, marcha un anaco da nosa mellor memoria. Membro das Mocidades galeguistas e do Partido Galeguista durante a República, foi un visionario, impulsor da mellora e organización do agro galego, especialmente a partir de 1948, cando se fai cargo da Escola Agrícola da Granxa de Barreiros, en Sarria. Infatigable impulsor do cooperativismo agrario galego ocupaba na actualidade a presidencia da Fundación Castelao.

7

Eleccións en **HOLANDA**, o 12, para moit@s galegos, coma Ramón Smits Álvarez, que herdou da nai, de Carballo de Bergantiños, a querenza polo galego na súa formación políglota. Foi o concelleiro máis novo dos Países Baixos, no 1999. Lar Galego vén de integrar os socios da desaparecida Airiños da Terra de Rotterdam, vítima da crise.

8

Cando a administración despreza @s **COOPERANTES**, no cabodano de Allende, celebramos a Asociación Salvador Allende en Monforte, liderada por Carlos Rouco, que fornece Palestina de buses, o Sahara de quirófanos, Nicaragua de escolas, onde a UDC e Solidariedade Galega crean unha universidade e prestan asistencia sanitaria.

Os recortes no gasto público están afectando os dous sectores de maior importancia na nosa sociedade: a educación e a sanidade. Porén, hai outro moito máis deostado que tamén se vai ver afectado: a propia democracia.

A longo prazo, unha das peores decisións tomadas nos últimos meses son os recortes no número de representantes nas entidades locais e nas asembleas autonómicas. Parece frívolo falar disto nun momento no que evidentemente é moito máis grave o recorte de camas nun hospital ou a merma na asistencia sanitaria, pero é que a representación política é o cerne da nosa democracia. A maior ou menor facilidade con que os cidadáns poidan estar representados nos distintos parlamentos é indicativa da capacidade de apertura á sociedade do noso sistema.

Coas medidas tomadas e anunciadas, todos o teremos máis difícil para “abrir as cabezas dos políticos” á sociedade. Gran parte deles están abducidos por unhas condicións económicas e laborais privilexiadas, algo que lle está facendo un fraco favor á nosa democracia. En demasiadas ocasións nos avergoñamos da mediocridade de moitos dos nosos representantes, que se limitan a votar segundo as instrucións do partido que os colocou en tal idónea posición. E con isto non quero dicir que os partidos políticos non sexan necesarios, pero a súa vida interna decepciona. Algo semellante acontece cos parlamentos, sexan o estatal, os autonómicos ou as asembleas locais. É certo que as decisións que teñen que tomar os nosos representantes escapan con moita frecuencia (cada

vez con máis) da súa preparación, entre outras cousas porque a complexidade que leva aparellada cada decisión dificulta a formación dun criterio propio, sendo o máis doado deixarse levar pola opinión marcada polo partido. Esta aparente falta de utilidade dos políticos está facilitando que unha das medidas máis aclamadas por un sector da poboación sexan os recortes sobre políticos, sindicatos e funcionarios. Estes tres colectivos necesitan reflexionar sobre a súa forma de traballar, de actuar e de conectar coa sociedade que os financia.

Se o problema do noso parlamento é económico, entre reducir o salario dos seus membros ou reducir a nosa representación, é evidente cal é a decisión acertada. Pensemos só nunha semellanza: se deixásemos que fosen os futbolistas os que se puxesen os seus salarios, estou seguro de que moitos equipos de fútbol non poderían pasar de 14 xogadores, cando 25 son o seu número óptimo. É necesario cobrar menos para que todos poidan participar.

O Peto do Santo Antón

Rubén Aramburu

Foi a festa do San Roque queridiño en tantos lugares. Eu tamén fun de romaría. Era un Sanroque pequeneiro, levábano as mulleres e o can non tiña rabo. Gustoume a sinxeleza da procesión: a cruz, o santo, o crego, os gaiteiros e os veciños de Mariñán ben contentos. Logo houbo uns pinchos tamén moi sinxelos. Para facer festa o mellor é a alegría e os amigos.

Na lenda de San Roque hai cousas ben bonitas, quizais por iso é un santo tan querido. Foi peregrino, desprendido de riquezas botouse os camiños, librou o corazón de escravitudes, o que lle axudou a abrir ben os ollos e descubrir os irmáns magoados polo andazo de peste. Velaí o enfermeiro, axeonllado ante os sagrarios rompidos onde estaba presente o noso Señor.

Sermos peregrinos e enfermeiros, camiñantes sen rémoras, limpadores de chagas... a gran vocación, coma Xesús Nazareno. Sabedores do risco e do contaxio, de padecer as mesmas doenzas e deixármolos sandar, mesmo por un canciño palleiro que nos lamba con amor.

Nun lugar da montaña da Coruña hai un prado chamado Raíña onde nace un abrente de auga nova. Alí, case eremita, mora un cura novo, Víctor. Como a fonte é limpa e saborosa, vanse achegando sedentos camiñantes e outros que non atopan camiños. Ata aló achegáronse os mariñeiros de URCA, para facer encontro de música e arte, a finais de agosto. Canta creación!

Peregrinamos polos verdes castros camiño da Romaxe, tamén encontro creativo de irmandade. Castroverde agarda os romeiros, e mesmo o can de San Roque anda a botar unha pata para acollernos. E non quedarás na casa?

O CARRABOXO UXO por ROBE LOIS

Romaxe 2012 E xa van aló 35 romaxes

Xabier Blanco

Benqueridos Anabel, Antonio, Xandre e Ruth:

Achegástesvos á romaxe por vez primeira hai tres anos, na punta de Couso, en Aguiño, e hai dous na Peneda de Monterroso. Para vós, e para toda a xente que se vai incorporando ás romaxes, gustaríanos nestas letras contarvos as nosas orixes e o sentido da nosa Celebración. Velaí vai, pois.

Corría o ano 1978. Os cristiáns e cristiás pertencentes ás comunidades, grupos e movementos máis dinámicos de Galicia atópanse nunhas xornadas de reflexión e celebración da Fe que eles chamaban “Cruceiros”. Son as cristiás e cristiáns que viviron con grande ledicia e esperanza o acontecemento do Concilio Vaticano II aló polos anos 1962-1965. Nada máis rematar o Concilio elas e eles xa se poñen a estudar como aplicalo en Galicia (como aplicar en Galicia a

nova maneira de entender a Igrexa e o compromiso cristián). Conseguiron que se convocase un “Concilio Pastoral de Galicia”, pero non puideron impedir que algúns o abortasen nada máis nacer. De todos os xeitos non se dan por vencidos, porque son xente convencida de que a fidelidade a Xesús de Nazaré e á súa causa en Galicia pasa por unha renovación profunda na Igrexa: a Igrexa tense que facer galega, identificarse cos gozos e as esperanzas, as tristuras e angustias do Pobo galego; ten que identificarse coa cultura e lingua do Pobo galego.

Por iso, no “cruceiro” do 78 xorde a idea de crear un movemento que aposte claramente por este tipo de cristianismo encarnado. E para crear conciencia de que existe unha Igrexa galega e non soamente unha Igrexa “en Galicia” vese a necesidade de crear algo así coma o “Día da Igre-

medallón da primeira romaxe celebrada no pedregal de Irimia, onde o Miño nace

a celebración convértese no que ten que ser: unha grande festa de fraternidade e comunión

xa galega”. Despois de discutir sobre o nome, parece que o máis oportuno é “Romaxe de Crentes Galegos”. Celebrarase os segundos sábados de setembro nun lugar significativo do País.

As “Romaxes de Crentes Galegos” parten dos elementos típicos das romarías do País: unha paraxe natural significativa, mestura de festa relixiosa e civil, moitos cantos, danzas, etc. A xente vai chegando de moitas e diversas parroquias de Galicia. Os do lugar de orixe encárganse de acoller a xente que chega; sobre todo en autobuses, e tamén en coches particulares; algúns o derradeiro traxecto fano andando. Sobre as 12 do mediodía comeza a Celebración.

É unha Celebración onde o maior protagonismo non lle corresponde, como adoita pasar, ao crego, senón a todo o pobo. Para que isto sexa así antes distribúense uns folletos onde está escrita toda a celebración. Adoita estar escrita en forma dialogada: diálogo entre personaxes diversos (por exemplo alguén que representa a Galicia) e o pobo, a asemblea, a romaxe.

Moi importantes tamén son os cantos e danzas que se combinan con ese diálogo. Estes cantos son executados na actualidade polo grupo “A Quenlla”, e durante varios anos acompañounos tamén o grupo “Saraibas”. Moitos destes cantos son músicas populares ás que se lle engaden unhas letras novas, nunha clave relixiosa máis profunda e liberadora. Deste xeito, a Celebración convértese no que sempre tiña que ser: unha grande festa de fraternidade e comunión, con dous grandes protagonistas: Deus e o Pobo; o Pobo e Deus. Nos últimos anos hai quen opina que a nosa Celebración xa non é Eucaristía. Eu son dos que opino e vivo o contrario, que é máis Eucaristía que nunca, porque fun descubrindo nas romaxes outra maneira de celebrar a Eucaristía, pero será cousa de cadaquén que participa ter unha opinión ou outra,

unha vivencia ou outra, coido que as dúas ben lexítimas.

Na parte final da Celebración hai tres momentos ben emotivos. Por unha banda está o “berro seco”, onde seguindo unha tradición dos nosos canteiros, expresamos con todo o

agradecemos á xente que preparou a romaxe o seu traballo e dámoslle forzas e folgos ás xentes que xenerosamente se ofreceron para preparar a seguinte.

grazas as romaxes saúdamos cada ano a xente amiga que anda en loitas comúns

noso corpo e todos xuntos á vez toda a forza comunitaria que queremos despregar a favor de tres causas cada Romaxe. Si, por toda a Celebración, pero de xeito especialmente plástico neste momento do “berro seco” teñen pasado as grandes reivindicacións galegas e universais, os berros máis solidarios de Galicia e da Humanidade: a igualdade de xénero, os dereitos das persoas inmigrantes, a paixón pola nosa lingua mil veces maltratada e malferida, os dereitos esmagados das xentes labregas e mariñeiras, a inxustiza dunha xustiza que se pon do lado do poder, os berros de todos os colectivos e agrupacións que loitan un día e máis outro a favor doutro Mundo posible e outra Igrexa tamén posible. Tamén é importante o momento da “entrega do ramo”, porque é cando

E, no terceiro momento, ben xuntos e unidas, cantamos o himno da nosa Patria.

Despois de hora e media ou mesmo dúas de Celebración a xente vai xantar axuntándose por grupos e bus-

cando un curruncho xeitoso onde pousar as tortillas, o pan, o viño... que cadaquén trouxo da súa casa para compartiren cos demais. Despois de xantar, xuntámonos de novo todos e facemos festa: hai actuacións de grupos musicais e de calquera que espontaneamente queira actuar. Tamén danzamos moito xuntos.

Nos primeiros anos das romaxes remataba todo con esta festa ata o vindeiro ano. Agora, en troques, creouse unha nova iniciativa que foi moi ben acollida pola xente: unha vez rematada a festa, baixamos a algunha Igrexa ou lugar significativo da zona que sexa bastante ampla e aí facemos a “oración da tardiña”, dándolle grazas a Deus polo grande agasallo da Irmandade. E deste xeito despedímonos ata o ano que vén.

Grazas ás romaxes moitas e moitos de nós coñecemos lugares fermosísimos de Galiza dos que ás veces nin tan sequera tiñamos oído falar. Grazas as romaxes saúdamos cada ano a xente amiga que anda en loitas comúns e que as “préas e empresas” da vida nos impiden ver no resto do ano.

Manolo Muñiz e as xentes de Castroverde con moito agarimo e moito traballo xa nos teñen preparada a 35ª romaxe. Contamos coa vosa presenza o 8 de setembro para celebrarmos xuntos o moito que se bican e se queiren a Fe e a Galeguidade.

Romaxe 2012

Seguimos facendo camiño na Veiga do Olmo (Castroverde)

Baldomero Iglesias (Mero)

No confín dos verdes castros está Castroverde, berce desta 35ª Romaxe de Crentes Galegos. Castroverde é un paraíso, libro aberto do noso patrimonio cultural e artístico, aínda non descuberto nin debidamente estudado.

Nomes que nos sorprenden pola sonoridade e evocación de lugares e espazos máxicos deste eido singular: Vilar de Cas, Fonte da Bica, Riomol, Penalonga, Augalevada, Croa de Soutomerille, Pereiramá... Nomes de roteiros como Soutomerille ou Val do Río Tórdea, de Furís- Páramo, dos Muíños do Nacente e Poñente; nomes de camiños como o Camiño Primitivo ou a Vía Romana XIX que pode trazarse desde Abelleira, pasando por Pereira, Furís, Lourentín, Mirandela, ... e chegar a Tórdea.

E é aquí, precisamente aquí, onde SEGUIMOS FACENDO CAMIÑO. Este é o lema deste ano. Non o podía haber máis acaído sendo lugar dos verdes castros, senda iniciática de calquera camiño que nos conduza cara a algures.

Os textos dan conta da xeografía humana desta terra xenerosa e da historia, aínda non debidamente contada, que se pode observar na paisaxe feliz e nos monumentos que perduran a pesar de tanta

desfeita. A partir de aí, celebraremos o Amor, chegados a el desde unha vella lenda que, desta vez, será representada escenicamente por actores da zona. Polo medio, xa sabedes, cantará A Quenlla. Fará un canto de amor, acaído ao caso, e tamén as pezas de sempre: O Magnificat Galego, O Credo (letra do noso lembrado –por querido– Bernardo García Cendán), O Pai Noso, A Rumboia, Irmaus, e un Berro Seco fortísimo que nos faga medrar en Irmandade.

É cousa de abri-lo paraugas?

Xosé María Gómez Vilabella

Qué mellor sitio que **Castroverde** para abri-lo paraugas o próximo 8 de Setembro! O escultor reflectiunos así, xuntos nunha aperta cordial, e co paraugas aberto. ¡Non están parados: están facendo Camiño, seguen facéndoo, e precisamente nun punto reflexivo do Primitivo, do de sempre, ou é que non é de sempre aquel mandato divino de, Amádevos como eu vos amo?

O problema está na memoria, que é, que adoita ser, falible. Mais para iso son providenciais as crises, invitándonos á reflexión, a volve-la vista atrás, a lembrarnos do parentesco terreal, e de paso, da nosa filiación divina. Daquela, se somos irmáns, por qué nos odiamos, para qué nos roubamos, por qué nos difamamos, reciprocamente? Se non chovese, igual pasaríamos de largo, oufanos, ignorándonos; pero as tormentas, é o bo que teñen!, dannos ocasión para estes intres fraternos, para reciprocidades, para estes abrazos, para unha certa colaboración. A ver se se cumpre o día 8!

Nesas apertas pidámonos perdón, pois moito hai de que! E de paso fagamos unha fronte común para desenmascarar aos ladrón, aos abusóns, a eses que nos dan a paz mentres nos meten man á carteira coa outra. Ai aquelas irmandades dos primeiros cristiáns, que compartían a auga, o pan, e maila sal, todo canto tiñan! Na Veiga do Olmo haberá merendas, e compartiremos os filetes, pero, abriremos a porta do corazón para dicirlle ao próximo que pase, que entre, que con nós estarán na propia casa? Oxalá!

Tamén será unha boa ocasión para levar con nós aos nenos, e cos nenos os rapaces, ¡botellón en familia! Despois queixámonos desta xeración ... Hai que levala da man, en particular aos mellores sitios, nas mellores ocasións...

A ver, logo, cantos nenos acolleamos ao paraugas de Castroverde, na xa próxima, inminente, XXXV Romaxe! Ide preparando, de paso, a merenda, pois o sitio, para comela, para compartila, é mesmamente celestial, paradisíaco!

Ás furtadelas

Contra a megaminaría contaminante en Galicia: Non á mina de ouro de Corcoesto

A Costa da Morte coruñesa está en perigo. Aveniñase un novo 'Prestige' en forma dun irracional plan de minaría a ceo aberto autorizado pola Xunta que pode condenar primeiro a esta bisbarra e logo o resto de Galicia, a padecementos ambientais e sociais inéditos ata o de agora.

Contra a crise, cianuro

Aproveitando a actual crise económica, e baixo o paraugas dunha promesa laboral incerta, corporacións multinacionais como a canadense Edgewater teñen en mente levar a cabo proxectos como o da mina de ouro de Corcoesto, no Concello de Cabana de Bergantiños. Favorecido directamente por José Muíño (PP), alcalde de Cabana, este proxecto empregará, entre outros produtos de elevada toxicidade, toneladas de cianuro para separar o ouro da rocha.

Esta substancia química ten efectos prexudiciais mesmo a doses baixas, podendo afectar o aparato respiratorio e os sistemas cardiovascular, gastrointestinal, neurolóxico, ocular e dérmico, dado que en contacto coa pel pode absorberse. A inhalación de concentracións de 401 a 601 mg/m³ resulta mortal para o ser humano. Os efectos sobre a saúde poden durar meses ou anos, e van dende o risco de padecer cancro aos problemas reprodutivos, hipertiroidismo, ou danos permanentes no sistema nervioso.

Os efectos “colaterais” do proxecto

A minaría a ceo aberto presenta, ademais, unha interminable lista de impactos ambientais:

- Alterando o contorno, modificando a morfoloxía do terreo e deixando ao descuberto grandes cantidades de material estéril, potencialmente perigoso para a saúde. Adoitan alterarse cursos de auga e nos chamados diques de cola, fórmanse grandes lagoas de material altamente tóxico.

- Contaminando o aire con po residual e outros elementos nocivos provenientes das distintas fases do proceso, que poden penetrar ata os pulmóns provocando afeccións respiratorias agudas e crónicas.

- Contaminando a auga. Lagoas de tratamento mal deseñadas ou cun mantemento inadecuado poden contaminar os cursos de auga superficial. Filtracións de augas con-

taminadas cos reactivos e outras substancias químicas usadas no proceso poden chegar ás augas subterráneas, que habitualmente son fonte de abastecemento de auga potable.

- Contaminando o chan. Eliminando o chan na área de explotación, provocando un proceso de erosión continuado na área periférica. Verteduras accidentais de refugallo ou substancias químicas poden afectar a grandes zonas estremeiras de xeito permanente converténdolas en terreo estéril, e o rendemento agrícola de toda unha bisbarra pode verse alterado.

Queremos un futuro para Cabana de Bergantiños, a Costa da Morte e Galicia, pero non este. Non nun concello que ten o progreso na conservación e difusión da súa exuberante riqueza natural.

Máis información en

<http://adega.info/info/090121joomla/ultimas-novas/785-mina-de-ouro-de-corcoesto-beneficios-para-alguns-cianuro-para-todos>

<http://genteconconciencia.es/blog/?p=6336>

Homenaxe na O noso taboleiro “república ecolóxica do alto ulla”

Pepe Salvadores (ADEGA)

“En recoñecemento a tódalas persoas e comunidades cristiás: leigas e leigos, cregos, monxas, frades e monxes, que ao longo da nosa historia, honraron á Terra nai, unindo cristianismo e galeguidade?”

*“Cristián e nacionalista,
crente en Deus e no porvir da Terra.
Por tódolos meus,
pola vida dos que son,
pola sagrada lembranza dos que foron,
por Deus e por Galicia”*
(F. Abelaira, *A Nosa Terra*, 25/07/1924)

*“Ámote mundo miña casa, Galicia,
doce matria, ámote vida e quentura prometida,
ámote Deus entregado e fuxidío”*
(Xosé A. Miguélez)

ADEGA e a Eira da Xoana

ADEGA, “Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza”, ten como obxectivo a defensa do medio ambiente e da lingua e cultura galegas, tal como se recolle nos seus estatutos. Nesta asociación organízanse, desde hai 35 anos, persoas indignadas antiglobalización, para combater un sistema inxusto e agresivo onde pesa máis o becerro de ouro que a razón. Ademais de ser das máis antigas asociacións ecoloxistas, ADEGA (<http://adega.info/info/090121joomla/>) ten desde hai anos máis dun milleiro de socios.

Como organización antisistema que é ADEGA foi, e aínda é, discriminada, vilipendiada estigmatizada e, nomeadamente, silenciada, polo que consideramos un éxito ter permanecido durante tantos anos cunha relativa introdución social, con recoñecemento para os seus criterios a respecto do medio ambiente e con certa capacidade de crear opinión e de facer cambiar algunhas decisións do poder establecido.

Desde hai tres anos, partindo dunha humildísima casa e duns cantos ferrados de terra, creamos un espazo onde queremos poñer en práctica os nosos principios:

- Manter a mellor harmonía posible co medio natural.
- Normalizar a cultura e o idioma galego.
- Promover a solidariedade e a xenerosidade.
- Defender o pacifismo (non a mansedume) e eliminar todo abuso ao débil.
- Practicar a tolerancia e a democracia.
- Facer que o colectivo prime sobre o individual.
- Promover a participación, primeiro nas tarefas, despois nas decisións
- Insistir no igualitarismo, de xeito que o xénero, o status social, as crenzas ou as diversidades funcionais non sexan motivo de discriminación
- Practicar a austeridade, prescindindo do luxo e o superfluo e convivindo co elemental, sen consumismo.
- Considerar como valores a ter moi presentes a lealdade, a amizade, a fraternidade, a amabilidade e a ledicia

É un recoñecemento do labor dos cristiáns e cristiás que se situaron a carón do pobo para organizar e defender a Terra

O proxecto está en marcha, e ven sendo unha escola-taller na que ao longo do ano realizamos actividades de todo tipo. Chámase a Eira da Xoana e está situada no corazón de Galiza, na parroquia de Ramil (Agolada), no alto Ulla. Nunha brincadeira fantasiosa, bautizámola como “República Ecolóxica do Alto Ulla”, para reflectir que queremos construír unha utopía que sirva para realizarse individual e colectivamente e para que sexa útil como modelo para

unha sociedade máis xusta, igualitaria e respectuosa coa Terra.

E como de ningunha maneira queremos ser unha illa, facemos esforzos por integrar e integrármonos no medio, ao que estamos xunguidos polas loitas que outros compañeiros e compañeiras realizan noutros eidos.

Unha homenaxe aos cristiáns comprometidos con Galiza

Neste marco, tratando de vivificar a memoria daqueles que nos precederon con obxectivos semellantes, queremos facer un acto de recoñecemento ás persoas que desde a fe cristiá e a convicción galeguista contribuíron a construción dun mundo mellor.

A idea desta homenaxe xurdiu en ADEGA para contribuír; no espazo de que dispón, a encher o baleiro que nos parece que existe no recoñecemento do labor, entrega e sacrificio dos cristiáns e cristiás que se situaron a carón do pobo para organizar a súa defensa e a defensa da Terra que os sustentaba. Unha contribución que espera que sirva de xermolo para que o recoñecemento se estenda polo país. A defensa da Terra e das súas xentes foi loita na que se coincidiu en moitas ocasións, o que explica que xurdise a idea da homenaxe.

De contado, membros de ADEGA puxéronse en contacto coa “Irmandade Moncho Valcarce” e a Asociación Cultural “O Galo”, decidindo conxuntamente realizar o acto e estender a convocatoria a outros colectivos. En Xullo deste ano 2012 tivemos unha reunión en Ramil (Agolada), na Eira de Xoana, Ramón Muñiz (presidente da Irmandade Moncho Valcarce), Gumersindo Campaña, Victorino Pérez, Marcial Barral e Pepe Salvadores (representantes de ADEGA), compartimos o proxecto no que levabamos pensando hai un tempo e decidimos facer a convocatoria a outros colectivos cristiáns comprometidos con Galiza, que finalmente foron:

Asociación Irimia, Asociación Encrucillada e Asociación Xermolos,

Coordenadora de Cristiáns Galegos, Encontros. Foro de Curas Galegos bispo Araúxo, Movemento Rural Cristián Galego, HOAC-Galiza e Mulleres Cristiás Galegas,

Comunidade Home Novo e Vangarda Obreira de A Coruña,

Compañía de María, Doroteas, Relixiosas do Sagrado Corazón, Federación de centros xuvenís Don Bosco de Galicia e Mosteiro de Sobrado dos Monxes.

Bernardo García Cendán, recentemente falecido, unha excelente mostra do compromiso que será obxecto da homenaxe.

Programa da homenaxe

O acto terá lugar o 22 de Setembro, ás 5 da tarde na Eira de Xoana, con este programa:

- Colocación dun monolito coa inscrición que encabeza estas liñas, en lembranza dos e das crentes que se situaron ao lado dos menos favorecidos en Galiza.
- Intervención de dúas persoas que falarán do que isto representou: Victorino Pérez, profesor e escritor, autor de *Galegos e cristiáns. “Deus fratresque Gallaeciae”* (Vigo 1995), e Tereixa Ledo, socióloga e sindicalista.
- Un representante de cada asociación participante falará dous minutos do que isto significou para elas.
- Ofrenda floral e a intervención dun grupo musical.

Facemos, xa que logo, un chamamento “franciscano” á participación neste acto, de honra e agradecemento, no que de seguro podemos coincidir moitas persoas e colectivos do país.

No 17 de Agosto, cabodano de Alexandre Bóveda Mini e Mero recibiron o VI premio "Día da Galiza Mártir"

Os mártires sempre deixan semente de triunfo, sabían as primeiras comunidades cristiás, e por iso honraban aos seus mártires, e sábeno os colectivos de tódolos tempos. Por iso, o nacionalismo galego reivindica, como moita razón, aos seus. Bóveda é un símbolo vivo da xenerosidade dos bos galegos. Non foi o único, como se recorda cada ano, pero é o máis simbólico; e os símbolos son os que moven á xente. Pero o que tristemente esquece a Igrexa deste país, é que Bóveda, ademais de galeguista era cristián confeso. Cada ano, no Día da Galiza mártir, hai homenaxes vocais e florais, políticos e relixiosos en lembranza de Alexandre Bóveda; non falla a verba política nin a pregaría no cemiterio onde está enterrado.

Este ano tiven a grata circunstancia de participar nese día de celebración no 17 de agosto. A xornada empezou a caída da mañá en A Caeira (Poio), preto de onde foi vilmente asasinado; este ano os alcaldes de Pontevedra (Miguel Fernández Lores), Poio (Luciano Sobral) e a alcaldesa en funcións de Ourense (Isabel

Pérez), a cidade onde o que fora secretario do PG, reivindicaron a actualidade de Bóveda e a súa herdanza na defensa do país neste tempo de crise; logo faláron Amalia, filla máis nova de Alexandre Bóveda, que naceu despois da súa morte. E rematou na serán, no panteón familiar do cemiterio de San Amaro, pasando pola capela do mesmo camposanto, cunha misa aínda excepcionalmente en galego -para vergoña desta Igrexa- e unhas verbas doutro fillo de Alexandre Bóveda, Xose Lois; xunto co discurso dos premiados, Mini e Mero.

Porque entre o acto de A Caeira e o de San Amaro está, desde hai uns anos, o xantar de homenaxe organizado pola Fundación Alexandre Bóveda, e a entrega do premio "Día da Galiza mártir" a persoeiros salientables polo seu compromiso con esta memoria. Este ano, o premio foille entregado aos noso amigos benqueridos Mini e Mero, polo seu labor de recuperación e difusión da nosa memoria histórica.

Santo Alexandre Bóveda, ora pro nobis!

EDITA: Asociación A. IRIMIA

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Vitorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopena, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Bernardo García Cendán, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓNS EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUBSCRICIÓN: Apdo. 296 - 15705 Santiago de Compostela. Telf.: 655 028 253 / subscripciones@asociacion-irimia.org
Ordinaria: 24 Euros. de Apoio: 36 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: NOVACAIXAGALICIA, CC/2080-0349-85-3040005822- Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81

TIRADA: 1.000 exemplares

DESEÑO E MAQUETACIÓN: Ninfa, Riveiro, Martínez

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: Artes Gráficas LITONOR S.A.L.

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.xhtml>

Boa Nova

**DOMINGO 9 DE SETEMBRO.
XXIII DOMINGO DO TEMPO
ORDINARIO**

Mc 7, 31-37

Naquel tempo, Xesús, deixando Tiro, veu dar por Sidón ao mar de Galilea, atravesando a Decápole. Presentáronlle un xordomudo, e suplicáronlle que lle impuxese as mans. Xesús, separándoo da xente, meteulle os dedos nas orellas e tocoulle a lingua con cuspe. Logo, erguendo os ollos ao ceo, suspirou e dixo: “Effatá” (ou sexa: “ábrete”). E no instante abríronselle os oídos, e falaba perfectamente. Logo prohibiulles contalo a ninguén; pero canto máis llelo prohibía, máis o espallaban. E a xente, totalmente abraída, comentaba: “Que ben o fai todo! Fai que os xordos oian e que os mudos falen”.

ECO

“A contemplación interior e a actividade exterior son dous aspectos do mesmo amor a Deus. Mais a actividade do contemplativo ten que nacer da súa contemplación e asemellarse a ela. Todo o que faga fóra da contemplación, e na sinxeleza das cousas que fas os demais poderán ver a túa paz e dar gloria a Deus (...)”

Thomas Merton (extracto de *Nuevas semillas de contemplación*)

Estamos ante un texto que non ten equivalentes no evanxeo de Mateo nin de Lucas. Tralas disputas cos escribas en Xerusalén sobre aspectos da pureza ritual, onde Xesús defende que a pureza nace do interior das persoas e non dos alimentos que poda inxerir, co que racha con preceptos moi respectados pola tradición xudía, o evanxelista lévanos con Xesús nunha viaxe fóra de Galilea, a terras pagás.

Despois do seu encontro coa muller cananea, á que trae á paz tras lle sacar o demo á filla, acompañamos a Xesús nun traxecto cando menos singular. Situámonos no mar de Galilea, despois de deixar Tiro por Sidón e cruzar a Decápole. Cun mapa de Palestina observaríamos o peculiar do traxecto, o que leva a moitos a falaren dunha xeografía ficticia cun forte simbolismo: o reino de Deus que Xesús está a vivir cos seus actos ábrese á universalidade neste mar de Galilea, un lugar de encontro para xudeus e pagáns. Como xa fixera coa muller cananea, os actos de Xesús amósanlles aos seus discípulos que o reino de Deus está dirixido a todas as persoas.

O xordomudo é o símbolo dos pagáns que non podían escoitar a voz de Deus nin responderlle. Mais tamén existe un paralelo cos discípulos de Xesús: como o xordomudo, que non pode falar nin ouvir correctamente, os discípulos non son quen de entender o que Xesús lles di, o que lles impide proclamar o reino de Deus.

A curación do xordomudo está, igualmente, cargada dun fondo simbolismo. Sepárao, tócao cos dedos e cúrao: é o relato dunha nova creación. Ao escoitaren o que a xente abraída comentaba, resoa nos ouvidos dos lectores o que se dicía no relato da Xénese: “Viu Deus canto fixera e era de verdade bo” (Xn 1, 31). Igualmente, cúmprese a profecía de Isaías, onde se dicía que no futuro os xordos oirán e os mudos falarán (Is 35, 5).

En terras pagás Xesús dálle aos seus habitantes a posibilidade de escoitaren a Deus e de puideren responderlle. E, do mesmo xeito, son os seus acompañantes quen descubren a súa capacidade de seren predicadores.

J. A. Martínez

A PALABRA

A CLAVE

Falando da lingua Máis deberes!

Lidia e Valentina

Despedímonos en xullo recomendándovos uns deberiños fixéstelos? En tantos días de praia, piscina, paseos, comidas familiares haberiades de ter tempo de comprobar as capacidades lingüísticas da xente nova do voso contorno e mais, non si? E dariádesvos conta, coma nós, que os mozos e mozas que se crían e se educan no ámbito urbano -a non ser que se faga un esforzo titánico nas casas- teñen

moitas dificultades para expresárense en galego, pero tampouco desenvolveron grandes habilidades en inglés..., a maioría aprenderon un par de cancións (os máis pequenos) e unha restrita de vocabulario (os máis grandes) pero xa o que é falar, expresarse, en definitiva, comunicarse... non o vemos.

Mais non imos amargar a volta das vacacións con este tema, que deixaremos para máis avanzado o curso. Polo de pronto, se no verán non vos ocupastes da cuestión, podeades dedicar uns minutos na Romaxe a escoitar a mocidade de Castroverde, que non é urbana, e a que veña de Lugo, da Coruña ou de Vigo e ídesnos dicindo. E como nos veremos alá en terras luguesas e parolaremos en galego coa xentíña de Castroverde que nos recibe e acolle, atenderemos tamén á súa fala, que corresponde cos trazos xerais do bloque central. Daquela escoitarémolles dicir que os políticos e os banqueiros son uns “ladros” (porque seguramente que máis de un

ha falar do tema), mentres que os do bloque occidental dicimos “ladrons” e os do oriental din “ladrois”. E como é festa han comer “xamós” que han repartir coma “irmaos” dándonos de boa gana a “mao”. Non atoparemos ninguén de alí que sesee (han dicir “cinco” e “luz”) e diranvos que “cantades” ben, polo menos “catro” veces. Estes son os trazos máis evidentes, mais acordamos que imos comprobar se nos ledes ou non, e no canto de dicírvolos todos, ides ser vos os que comprobades se:

- Teñen gheada, é dicir, se din gato ou ghatoa
- Din “ti” ou “tu”
- Falan con -oi- (“moito”, “noite” e “oito”) ou con -ui- (“muito”, “nuite” e “uito”)
- Empregan “il”, “iste”, “ise”, “aquil” ou “el”, “este”, “ese”, “aqueil”

Estade atentas e atentos que se vos vemos, ao final do día, habémosvos preguntar polos deberes!

O Fachineiro do material

Revelación rociera

Hai un par de semanas as peles de Sanxenxo absorbían as cremas solares ao rouco son dos timados e timadas polas participacións preferentes, esas persoas que van recuperar o seu capital, segundo a letra pequena e a invisible, no ano 9999. A vulgar pola ortografía ou mellor, heterografía, dalgúns carteis que portaban (*vasta ya, se lleban nuestros ahorros*), non se trata doutorados en económicas por Harvard, que estivesen á altura de Krugman á hora de investir. Claro que hai xente que está pensando só no material, dixo Rajoy na súa visita á virxe do Rocío. Supoño que

non tiña en mente só os que se manifestaban a esa mesma hora perante a súa casa de Sanxenxo, senón nos case seis millóns de persoas que se preguntan como encher a bolsa do súper. Eses son os que máis pensan. Menos mal que a Rajoy o reconforta moito que teñamos alma, porque non precisa desa bolsa do mercado, supoñemos. Unha das manifestantes laiábase da forma de actuar de Novagalicia Banco cualificándoa de terrorismo financeiro. Aceptámola como unha das acepcións da palabra capitalismo.

A.Q.